

Ziffer Sándor (1880-1962)*Zazar parti fák mögül*

Olaj, vászon 70,5 x 102 cm

Jelezve balra lent: Ziffer Sándor 1928

Kikiáltási ár: 2 000 000 Ft

Ziffer második alkotói korszakának visszatérő motívuma

A Zazar-parti fák mögül feltáruló nagybányai utcarészlet háttérben a jellegzetes formájú Kereszthegygel gyakran ismételt motívum Ziffer Sándor festészetében. Az I. világháború borzalmaival Németországban átvészelő művész a festmény keletkezése idején már egy évtizede Nagybányát és környékét járja, hogy a számára kiemeríthetetlenül ismételtető közvetlen környezet látványelemeit újra és újra lendületes festőiséggel jelenítse meg.

Az 1928-as datálású tájkép Ziffernek abból a második meghatározó alkotói korszakából származik, amely a német expresszionista festészet formanyelvének hatását tükrözi. A müncheni Hollósy iskolában nevelkedett művész, aki 1906-ban Czöbel Béla invitálására Nagybányára látogat, a neós mozgalom vezéregyéniségévé vált. A franciaországi látogatások során Gauguin és a fauve-ok - elsősorban Matisse és Derain - hatására kialakuló erőteljesen dekoratív, határozott kontúrokkal határolt tiszta színfoltokból építkező stílusa határozza meg az 1906 és 1911 közötti, első markáns festői korszakát, amelyet ő „dekoratív impresszionizmusnak nevezett”.

A németországi kapcsolatok

A berlini származású, Nagybányán dolgozó Käthe Beckhaus festőnővel 1910-ben kötött házassága után igyekezett kihasználni németországi kapcsolatait. 1913-ban Münchenben kísérel meg festőiskolát nyitni. A sikertelen próbálkozás után Berlinbe megy, ahol felkéri a híres Groeber festőiskola vezetésére, de a világháború kitörése megghiúsítja a terveket és egyben a Nagybányára való visszatérést is. Az 1914 és 1918 közötti németországi tartózkodása során - annak ellenére, hogy anyagi nehézségei miatt a fontos művészeti centrumok helyett kisebb tengerparti városokban (Stettin, Ostsee, Pommern, Mecklenburg, Zinnowitz) tölti idejét - meghatározó élményt jelentett számára Karl-Schmidt Rotluff, Erich Heckel és Franz Marc festésze.

A kép szerkezete

A *Zazar parti fák mögül* című kép reprezentatív darabja Ziffer 1920-as évekbeli lendületesen expresszív stílusának, amelynek festői nyelvéhez közvetlen analógia nem található. A témaválasztásában és kompozíciós megoldásaiban rokon, 1925 és 1927 között festett tájképek homogénebb felületű, összefogottabb formáihoz képest a *Zazar parti tájrészlet* előadásmódja részletesebb, de Ziffer erőteljes forma- és térképzése szigorúan szerkesztett, monumentális kompozíciót eredményez a *Zazar parti részleten* is. Jellegzetesen zifferi megoldás a csendéletein is alkalmazott feszített, húzott, alulnézeti perspektíva alkalmazása, melynek eredményeként a néző az előrehajló előtér szereplőjének érezheti magát. A németországi tartózkodása során a Vorzische Zeitung-nál fotó retusálási munkákat vállaló festő komponálási módjára feltehetően hatott a korabeli sajtófotográfia sajátos formanyelve, a különleges nézőpontok kiválasztása.

A korábbi fauve-os korszakában alkalmazott nagy, összefüggő színfoltok mellett - mint az előtér fatörzseinek ibolya vörösét ellenpontoszó sárga ház homlokzata - a közeli részletformák értelmezésénél keményebb, kisebb mezőkben felrakott színkontrasztokkal dolgozik. Az 1908-as festményein gyakran alkalmazott vörös-zöld komplementer szín pár lüktető ritmusa másodlagos szerepbe szorítja a jellegzetes zifferi kékeket. Tanítványa, Incze János festőművész elmondása szerint Ziffer lakásának enteriőrjében a méregzöld szobafalakat fekete fakeretű, vörös kárpitozású székekkel rendezte be. Ziffernek minden művéből árad a festés öröme, a festékanyag szeretete, mellyel a tárgyi valóságot rögtön színjelenséggé írja át.

Érdekesként említhető, hogy Ziffer 1929-es hamburgi önálló kiállítása után a német sajtó egyértelműen a francia hatásokat elemzi és értékeli Ziffer festészetében. A *Zazar parti fák mögül* című festmény Ziffernek 20-as évekbeli, expresszionista korszakából származó alkotása.

M.E.

